

[Norlev.]

vikling præget af stigende Gæld, voksende Skatter og voksende Arbejdsløshed. Omkring Aarhundredskiftet var den private Pantegæld ca. 2 100 Millioner og i 1939, før Krigen, var den paa ca. 10 000 Millioner. Den offentlige Gæld var ved Aarhundredskiftet ca. 350 Mill. Kr. og var i 1939 2 600 Mill. Kr. Og tager vi Tiden imellem Krigen, viser det sig, at Arbejdsløsheden er steget meget stærkt. I de første fem Aar af 1920erne var den gennemsnitlige Arbejdsløshed ca. 41 000 og i de sidste fem Aar af 1930erne ca. 96 000 trods al Beskæftigelsespolitik, Statsstøtte o. s. v. Og hverken Folketilvæksten eller den dalende Kroneværdi er tilstrækkelig til at forklare disse Tal. De vidner om en Udvikling, der gaar den forkerte Vej, en Udvikling, der nu ved Krigen blev camoufleret, men som jeg er vis paa ikke er blevet afbrudt; tværtimod kan vi se, at Statsgælden under Krigen er vokset umaadeligt, og mange frygter, at Arbejdsløshedens Spøgelse snart atter skal vokse sig stort iblandt os.

Derfor mener Retsforbundet, at en dybtgaaende politisk Nyorientering er nødvendig, og det store Spørgsmaal i dansk Politik er dette: I hvilken Retning og efter hvilke Principper vil denne Nyorientering foregaa? Det forekommer mig, at dette Spørgsmaal ikke er synderlig berørt i de Udtalelser, der har været fremsat af de øvrige ærede Ordførere, men det ligger bagved mange Problemer.

Vi kan tage Striden om Demokrati, saadan som vi kender den mellem Socialdemokraterne og Kommunisterne. Danmarks Retsforbund staar afgjort paa samme Grundlag som Socialdemokraterne med Hensyn til Opfattelsen af, hvad Demokrati er. Men der er Anledning til at gøre opmærksom paa, at det Demokrati, vi har, og som vi er saa stolte af, og vel somme Tider praler noget med, er et Demokrati, der fornægter sine egne Grundsætninger paa det økonomiske Omraade, fordi det opretholder økonomiske Monopoler og Særretigheder, saadan at vor Samfundsorganisation bliver en Kvarn, der maler Guld til de rige og Gæld til de fattige.

Jeg siger, at Demokratiet er i Modsætning til sine egne Grundsætninger, for en af Demokratiets faste Grundsætninger er: Lige Ret for alle. Men tænker vi paa det økonomiske Omraade, er Forholdet jo det, at med Hensyn til det allervigtigste af alle økonomiske og sociale Spørgsmaal, nemlig Retten til Erhverv, har vi ikke formaaet at skabe lige Ret for alle; for Retten til Erhverv er

altid i første Række et Spørgsmaal om Ret til Adgang til Jord, og vi opretholder stadig det Jordmonopol, som vi har arvet fra det gamle Adelsvælde.

For ca. 200 Aar siden var Forholdet her i Danmark det, at ca. 500 adelige Familier ejede al Danmarks Jord, og vi kender alle Resultater: de fik derved Hals- og Haandsret over Bønderne og kunde udsuge og udpine dem, og de gjorde det med det Resultat, at Bondestanden, som dengang udgjorde det store, brede Folk, sank ned i Fattigdom, Uvidenhed og Drikkeri, og en Reform blev en bydende Nødvendighed. Den kom i 1788, og da indførte man den Form for Adgang til Jord, som vi har i Dag. Man mente maaske, at man derved afskaffede det gamle Adelsvælde, men det gjorde man ikke, man forandrede det blot.

Thi Forholdet er jo det, at hvis Mennesker, der er født besiddelsesløse, skal have Adgang til Jord og Raadighed over Jord, saa maa de nu laane eller leje sig frem, og det vil sige, at de for at faa Raadighed over Jord, enten det nu er paa Landet for at drive Landbrug, eller det er i Byen for at drive et Byerhverv, maa betale den besiddende Klasse en aarlig Renteafgift i Form af Prioritetsrenter for Retten til at leve, arbejde, bo og bygge i det fælles Fædreland. Hvis Jordværdien her i Danmark er vokset i samme Forhold som Formuen siden 1936, da vi havde den sidste Jordvurdering, saa vil Jordværdien i Dag være omkring 8 000 Mill. Kr., og Renten deraf vil være ca. 400 Mill. Kr., som altsaa er den Sum, de besiddelsesløse aarlig maa betale de besiddende for Retten til at leve og arbejde i det fælles Fædreland. Det er ikke demokratisk, det er ikke lige Ret for alle, at nogle paa Forhaand har Retten til Jorden og de Muligheder, den giver, og andre skal betale dem for Retten til at være her i det fælles Fædreland.

Dertil kommer saa Toldbeskyttelse og Monopoler. Den højtærede Statsminister nævnte i sin Programtale, at der skulde indføres effektiv Kontrol med Truster og Monopoler. Vi fra Retsforbundets Side mener, at vi hellere bør tilstræbe at afskaffe Truster og Monopoler. Jeg vil henstille til den højtærede Statsminister at studere Statistisk Aarbog, saa vil Ministeren se, at de allerfleste af de Truster og Karteller, vi har, er vokset op i Ly af Toldbeskyttelse, og naar vi selv har givet et Erhverv denne Mulighed, saa kan vi egentlig ikke anklage det særlig stærkt for, at det udnytter den.

I det hele taget er der meget, der trænger til at revideres, mange Omraader,